

Koheesio- ja Kilpailukykyohjelma (KOKO) 2010-2013

Suupohjan rannikkoseudun ohjelma-asiakirja

Visio:

Suupohjan rannikkoseutu on aktiivinen seutu,
jolta löytyy elämänlaatua, yrittäjyyttä ja
kulttuurien dynamiikkaa

KOKO ohjelma-alue:

KOKO ohjelma-alueen kunnat:

KOKO ohjelman vastuuorganisaatio:

Diaarinumero:

Suupohjan rannikkoseutu (alue 30)

Närpiö, Kristiinankaupunki ja Kaskinen

Ab Företagshuset Dynamo Yritystalo Oy

TEM 164:00/2008

Närpesvägen 2

64200 NÄRPES

KOKO ohjelman yhteyshenkilö:

Stefan Skullbacka

0400-369668

stefan.skullbacka@dynamohouse.fi

Tiivistelmä

KOKO ohjelma joka käsittää Suupohjan rannikkoseudun, eli Närpiön, Kristiinankaupungin ja Kaskisten kunnat, perustuu AMO:n puitteissa kevättalvella 2009 laadittuun aluestrategiaan, Suupohjan rannikkoseutu 2017.

Suupohjan rannikkoseudun visio 2017:

Suupohjan rannikkoseutu on aktiivinen seutu, jolta löytyy elämänlaatua, yrittäjyyttä ja kulttuurien dynamiikkaa.

Aluestrategia ja KOKO perustuvat kolmeen horisontaaliseen teemaan, **yrittäjyyteen, uudistumiskykyyn ja vetovoimaisuuteen.**

KOKO:n tarkoituksena on yleisesti alustaa ja luoda resursseja, ensi kädessä koordinoitiresursseja, aluestrategiassa määriteltyjen kehittämistoimenpiteiden liikkeellepanemiseksi toteuttamista varten. Toimenpiteet toteutetaan ulkoisten resurssien ja rahoitusinstrumenttien avulla ja valituilta osin ohjelman omien rahoitusresurssien sekä valmistelevien toimenpiteiden ja suunnittelun siemenrahoituksen avulla.

Aluestrategiassa on alueen operatiivisten yritys- ja elinkeinopalveluiden organisointi ja yhteensovittaminen nostettu keskeiseksi teemaksi. KOKO:n puitteissa laaditaan ehdotus toiminnan organisointi- ja rahoitusmalliksi, johon kuntien ja yhteistyökumppaneiden tulee ottaa kantaa, tavoitteena käynnistää toiminta vuonna 2011.

Alueellisen strategisen kehityksen vahvistamiseksi seutukunnan neuvottelukunta osallistutetaan KOKO-työhön sekä aluestrategian toteutukseen ja seurantaan. Alueen sisäisen yhteistyön kehittämisen lisäksi KOKO:n puitteissa tehdään aktiivisesti yhteistyötä lähiseutujen KOKO:jen kanssa valituilla teema-alueilla keskipisteenä yrittäjyys ja elinkeinoelämä. Teema-alueet ovat: metallialan kehittäminen, elintarvikealan maaseutuelinkeinot, bioenergia, peruna-, kasvihuone- ja turkistarhauselinkeino, osaamisintensiivisten yrityspalvelujen (KIBS) kehittäminen, maaseudun e-yhteisö sekä ennakkoinnin vahvistaminen. Lisäksi valtakunnallista KOKO-yhteistyötä hyödynnetään ohjelmatyön hyvien käytäntöjen ja oppimismenetelmien siirtämiseksi alueen omaan ohjelmatoimintaan.

Korkeakoulujen, yliopistojen ja ammattikoulutuksen kanssa tehtävän yhteistyön syventämiselle luodaan rakenteita. Innovaatioiden tuotantojärjestelmiä kehitetään yhteistyössä mm. Vasa Science Park:in ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

Paikallisen e-yhteisön luomiseksi ja vahvistamiseksi kehitetään virtuaalisen etä- ja monimuoto-opetuksen menetelmiä, etätömenetelmiä ja -ympäristöjä sekä luodaan virtuaalinen e-palvelualusta kommunikointia, vuorovaikutusta ja alueellista näkyvyyttä ja markkinointia varten.

KOKO:n puitteissa pannaan alulle strategia- ja toimenpidesuunnitelma energian alueellisen omavaraisuusasteen lisäämiseksi.

Ohjelmatekstin mahdollisissa tulkinnoissa sovelletaan ruotsinkielisen ohjelma-asiakirjaversioon tekstiä.

Sisältö

1. Ohjelmaehdotuksen vastaavuus alueen kehittämisen tavoitteisiin.....	4
1.1. Ohjelmaehdotuksen perustelut alueen kilpailukyvn ja tasapainoisen aluekehityksen näkökulmasta.....	4
1.2. Erikoistuminen, vahvuudet ja KOKO:n rooli niiden vahvistamisessa	4
1.3. Ohjelman tavoite.....	5
2. Ohjelman toimenpidekokonaisuudet	6
2.1. Ohjelman toimenpidekokonaisuudet	6
2.2. Toimenpidekokonaisuuksien operationalisointi.....	6
3. KOKO:n laadinta ja toteutus.....	10
3.1. Paikallinen toiminnallisuuteen ja strategiseen yhteistyöhön perustuva toiminta-alue	10
3.2. Alueen toimijoiden osallistaminen valmisteluun ja sitoutuminen ohjelman toteuttamiseen.....	12
3.3. Ohjelman rooli ohjelmallisen kehittämisen kokonaisuudessa, suhde maakuntaohjelmaan ja muihin kehittämisinstrumentteihin	12
3.4. Toimijoiden edellytykset toteuttaa ohjelmaehdotuksen mukaisia teemoja.....	13
4. Vastaavuus KOKO:n toimintatapoihin sekä vaikuttavuus sukupuolten tasa-arvoon ja kestävään kehitykseen	14
4.1. Ohjelman ennakoivuus ja oppivuus	14
4.2. Kumppanuus	14
4.3. Verkostoituminen	15
4.4. Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen.....	15
4.5. Ekologisesti kestävä kehityksen edistäminen	15
5. Ilmoittautuminen kansallisiin verkostoihin sekä pilotoitaviin kansallisiin verkostoihin.	15
6. Rahoitus.....	16

Liitteet:

Liite 1	Seutustrategiativistelmä
Liite 2	Sukupuolivaikutusten arviointi
Liite 3	Ympäristövaikutusten arviointi
Liite 4	Närpiön kaupungin KOKO ohjelmapäätös
Liite 5	Kaskisten kaupungin KOKO ohjelmapäätös
Liite 6	Kristiinankaupungin KOKO ohjelmapäätös
Liite 7	Ab Företagshuset Dynamo Yritystalo Oy päätös KOKO ohjelman hallinnoinnista

1. Ohjelmaehdotuksen vastaavuus alueen kehittämisen tavoitteisiin

1.1. Ohjelmaehdotuksen perustelut alueen kilpailukyvyin ja tasapainoisen aluekehityksen näkökulmasta

Viime vuoden aikana alueella tapahtuneet rakenteelliset muutokset, kuten Metsä-Botnian sellutehtaan sulkeminen Kaskisissa ja Kaskisten kaupungin asema äkillisenä rakennemuutosalueena sekä voimakkaat negatiiviset suhdannevaikutukset mm. metalliteollisuudessa, vahvistavat kehityspanosten tarvetta ja uudistumiskykyä alueen elinkeinoelämän kehittämiseksi ja alueen tulevan kehityksen ja hyvinvoinnin varmistamiseksi.

Jatkuvuuden säilyttämiseksi sekä AMO-ohjelmakauden aikana luotujen yhteistyöverkostojen kehittämiseksi on perusteltua jatkaa alueellista kehittämistoimintaa KOKO:n avulla.

KOKO:n tavoitteena on vaikuttaa alueen elinvoimaisuuteen ja kilpailukykyyn elinkeinoelämän kehitystä, alueen vetovoimaisuutta suosivilla ja rakenteellisia heikkouksia parantavilla toimenpiteillä.

Perusta Suupohjan rannikkoseudun KOKO:lle on luotu vuoden 2009 alkupuolella toteutetun aluestrategiaprosessin avulla. Aluestrategia on laadittu AMO:n puitteissa ja sitä on valmisteltu laajalla pohjalla. KOKO ohjelma-alueen kunnanvaltuustojen jäsenet, johtavat virkamiehet, elinkeinoelämän edustajat ja etujärjestöt ovat osallistuneet aktiivisesti prosessiin. Yhteensä yli 70 henkilöä on osallistunut aktiivisesti aluestrategian laatimiseen.

Strategiaprosessin toteutusta ovat johtaneet ulkoiset konsultit ja prosessi on toteutettu skenaariomenetelmän avulla. Aluestrategiaprosessissa on analysoitu mahdollisia kehitysskenaarioita alueen ympäristössä, niiden vaikutuksia alueen kehitykseen sekä mitkä makrotrendit vaikuttavat kehitykseen. Näiden epävarmuustekijöiden ja tunnettujen trendien pohjalta olemme analysoineet alueen rajoituksia ja vahvuuksia sekä määritelleet, mihin toimenpiteisiin ja muutoksiin seudun tulisi ryhtyä. Sen perusteella olemme määritelleet strategisen tahtotilan ja alueen vision sekä asettaneet tärkeysjärjestykseen niiden saavuttamiseksi muokattavat konkreettiset toimenpidekokonaisuudet. Aluestrategian tiivistelmä on ohjelmahakemuksen liitteenä (liite 1). Aluestrategian lisäksi ohjelmaehdotus perustuu nykyisen AMO:n strategisiin päämääriin Suupohjan rannikkoseudun osalta ja aikaisempaan alueelliseen elinkeinostrategiaan, joka laadittiin alueellisen elinkeinoelämän kehitysprojektin yhteydessä, sekä keväällä 2009 tehtyyn KOKO ohjelma-alueen vahvuuksien analysointiin (Synocus 2009).

1.2. Erikoistuminen, vahvuudet ja KOKO:n rooli niiden vahvistamisessa

Alueen erikoistumista ja vahvuuksia on toisaalta kuvailtu aluestrategiassa ja toisaalta analyysiasiakirjassa Alueiden vahvuuksien analysointi (Synocus 2009),joka laadittiin TEM:in toimeksiannosta.

Alueen vahvuuksista voidaan mainita kansainvälinen toiminta **kone- ja kuormausajoneuvojen päällirakentamisteollisuudessa, mekaanisessa ja kemiallisessa puunjalostuksessa**. Alueella on vahva kansallinen asemointi

elintarvikealalla, varsinkin vihannes-, peruna- ja kalatuotannon eri sektoreilla, sekä maantiekuljetusten logistiikassa ja satamatoiminnoissa.

Energiantuotannolla on, ja sen odotetaan saavan yhä suurempi rooli toisaalta suhteellisen suuren paikallisen energiantarpeen myötä ja koska alue on sopiva mm. tuulivoiman tuottamiselle ja toisaalta **bioenergiantuotannon käyttämätöntä potentiaalia ajatellen.**

Laajalle rakennettu **ICT-infrastruktuuri**, joka perustuu optiseen kuituun ja avoimiin tietoliikenneverkkoihin, on kansallisesti katsottuna hyvin tärkeä alueen tuleville toimintaedellytyksille. Alue on myös onnistunut houkuttelemaan ulkomaalaista työvoimaa ja integroimaan se tarkoituksenmukaisella tavalla.

Koska alueella ei ole vielä onnistuttu luomaan kiinteitä rakenteita operatiivisille elinkeinoelämän kehittämis- ja tukipalveluille, **KOKO tulee ensisijaisesti toimimaan** ohjelma-alueella yhdistävänä lenkinä alueellisissa kehittämissasioissa ja **alueelliseen kehittämisstrategiaan perustuvien kehittämistoimien käynnistämisen välineenä.** KOKO tulee myös toimimaan **yhdistävänä lenkinä** alueen ja maakuntaliiton sekä muiden keskeisten toimijoiden välillä **aluekehitys- ja muissa yhteistyökysymyksissä.**

Ohjelmakauden aikana luodaan malli ja toimintatapa alueellisesti järjestetyille elinkeinokehityksen organisaatiolle, joka sopeutetaan alueen tarpeisiin ja edellytyksiin täydennettynä yhteistyössä muiden seutujen kanssa toteutettavilla verkostoilla ja kehittämistoimilla. KOKO:n strateginen johto uusitaan nykyiseen AMO:oon verrattuna siten, että **seutukunnan neuvottelukunta** toimii KOKO:n **strategisena ohjausryhmänä**, mikä **vahvistaa yksittäisten kuntien strategista sitoutumista ohjelmaan ja aluekehittämiseen.** Operatiivisen ohjausryhmän kokoonpano perustuu nykyisen AMO:n toimintamalliin.

1.3. Ohjelman tavoite

KOKO myötävaikuttaa strategisesti **aluestrategian toimenpidekokonaisuuksien toteuttamiseen** ja niiden tavoitteiden saavuttamiseen alustamalla kehystoimenpiteitä ja koordinoimalla niiden käynnistämistä. KOKO:lla **vahvistetaan yhteistyötä alueella** varsinkin elinkeinoelämän kehittämisessä ja yhteistyössä sekä **vuorovaikutusta toisten seutujen, viranomaisten, yhteistyötahojen ja organisaatioiden kanssa.** Alueen **kehittämistavoitteet on nivottava yhteen maakunnan kehittämistavoitteiden kanssa** mahdollisimman **tasapainoisen aluekehityksen** aikaansaamiseksi.

KOKO:lla luodaan **vahvempi alueellinen identiteetti** ja **vaikutetaan uudistumiskykyyn** varsinkin elinkeinoelämän painopistealoilla sekä elinkeinoelämän kehitystä ja toimintaedellytyksiä tukevissa yhteiskunnallisissa toiminnoissa. Esimerkkejä tästä ovat mm. elinkeinoelämän tukitoimintojen organisointi ja saatavuus, osaamisrakenteet, työvoiman saatavuus, yrittäjyys, julkinen ja yksityinen palveluyhteistyö.

Koska KOKO:n resurssit ovat rajalliset, ohjelman toiminnassa priorisoidaan valitut osat nykyisen priorisointinäkemys perusteella. Huomautettakoon kuitenkin, että globaalinen rahoituskriisi saattaa aiheuttaa muutoksia priorisoinneissa ja ohjelman sisällössä KOKO:n ohjelmakaudella. Priorisointeja arvioidaan vuosittaisen toimintasuunnittelun yhteydessä.

2. Ohjelman toimenpidekokonaisuudet

2.1. Ohjelman toimenpidekokonaisuudet

Ohjelma perustuu vuonna 2009 laadittuun Suupohjan rannikkoseudun aluestrategiaan, jossa lähtökohtana ovat alueen kehityksen kolme näkökulmaa ja teemaa:

- **Uudistumiskyky**
- **Yrittäjyys**
- **Vetovoimaisuus**

Näille on aluestrategiassa määritelty seuraavat toimenpidekokonaisuudet, joita myös korostetaan valituilta osin painopistealueina KOKO:ssa ja kuvaillaan luvussa 2.2.

Uudistumiskyky:

- Kehityksen organisointi
- Tutkimus-, osaamis- ja koulutusverkostot
- Julkisten ja yksityisten palveluiden kehittämisohjelma
- Paikallinen koulutusjärjestelmä

Yrittäjyys:

- Yritysten kasvukyky ja yrittäjyysohjelma
- Energiahuolto-ohjelma
- Elintarvikkeiden arvoketjun kehittäminen
- Puu- ja metallialojen kilpailukyky

Vetovoimaisuus:

- ICT-kehittämisohjelma
- Infrastruktuurin kehittämisohjelma
- Alueellisen markkinoinnin ohjelma
- Kotiseutuohjelma

KOKO ei pysty operatiivisesti vastaamaan näiden kaikkien toimenpiteiden kehittämisestä, mutta ohjelman kautta voidaan vaikuttaa strategisesti kehitykseen vaikuttamalla aktiivisesti yrityksiin, toimijoihin, viranomaisiin ja yhteistyötahoihin ja verkostoihin, jotka puolestaan voivat myötävaikuttaa kehittämistoiminnan ohjaamiseen toivottuun suuntaan. KOKO-toiminnan avulla koordinoidaan alueen kehitystavoitteet maakunnan kehittämisohjelmiin.

KOKO:n ohjelmakokonaisuudet ohjelmakaudella 2010-2013 ja niiden toteutus kuvaillaan seuraavassa kohdassa

2.2. Toimenpidekokonaisuuksien operationalisointi

Yleistä

Ab Företagshuset Dynamo Yritystalo Oy, joka on vastannut AMO:n toteutuksesta vuosina 2007-2009, jatkaa toteutettavana osapuolena ja on juridisesti vastuussa KOKO-ohjelmatyön toteutuksesta vuosina 2010-2013. Ohjelman toteutusta ja koordinoitua varten nimetään vastuuhenkilö, jonka pääasialliset tehtävät ovat:

- Ohjelmassa painopisteenä olevien toimenpiteiden toteuttaminen omilla toimillaan sekä ostopalveluilla ja yhteistyöhankkeilla
- Alueellinen edunvalvonta ja vaikuttaminen

- Verkostoituminen muiden KOKO ohjelma-alueiden kanssa ja yhteistyön syventäminen lähiseutujen kanssa

Yritystalo Dynamo varaa tukiresursseja ohjelman hallinnollista osaa sekä tiedottamiseen ja strategiseen työhön osallistumista varten

KOKO-ohjelmakauden aikana analysoidaan myös alueen tulevaa kehitystä ja edellytyksiä koskevia kysymyksiä EU-ohjelmakaudella 2014-2020 sekä suoritetaan tarvittavat selvitykset tulevasta kehittämistyöstä.

KOKO ohjelmatoimintaan sisältyvät painopistealueet ja -toimenpiteet ovat seuraavat:

2.2.1. Uudistumiskyky

2.2.1.1. Ehdotuksen laatiminen seudun operatiivisten elinkeinopalvelujen organisoinnista

KOKO:n puitteissa laaditaan konkreettinen ratkaisumalli alueelliselle elinkeinoyhtiölle tai organisaatiomalli, joka vastaa alueellisista elinkeinopalveluista, elinkeinoelämän tukipalveluista, kehittämishankkeista ym. elinkeinoelämän tuki- ja kehittämispalveluista. Uusi organisointi myötävaikuttaa elinkeinoelämän uudistukseen, luo paremmat kasvuedellytykset ja parantaa elinkeinopalvelujen saatavuutta uusille ja jo toimiville yrityksille.

Aikataulu:

Ehdotus organisaatiomalliksi, rahoituspohjaksi ja toiminnaksi on valmiina käsiteltäväksi kunnissa ja muiden eturyhmien päättävissä toimielimissä vuonna 2010. Tavoitteena on operatiivisen toiminnan aloittaminen vuonna 2011

Kunnes operatiivinen toiminta on käynnistetty **KOKO** vastaa rakenteellisen **paikallisen vuorovaikutuksen luomisesta** ja **koordinoimisesta** seudun nykyisten, elinkeinoasioiden parissa työskentelevien tahojen ja hankkeiden välillä.

2.2.1.2. Alueellinen strateginen kehitys

KOKO:n puitteissa kehitetään alueellista strategista kehittämistyötä **vahvistamalla seutukunnan neuvottelukunnan roolia**. Seutukunnan neuvottelukunta toimii **alueellisen strategisen työn johtoryhmänä**. KOKO:n operatiivisena ohjausryhmä työ jatkuu AMO:n organisoitumalla mukaisesti.

KOKO:n ohjelmatoiminnan puitteissa järjestetään päätöksentekijöille, yhteistyökumppaneille ja elinkeinoelämälle **alueellisia seminaareja** joissa **painopisteenä on aluekehitystoiminta**.

2.2.1.3. Alueiden välinen yhteistyö

KOKO:lla luodaan kiinteät rakenteet syvemmälle vuorovaikutukselle lähialueiden kanssa kehittämis- ja yhteistyöasioissa. **Yhteistyötä** Pohjanmaan maakunnan **seutujen kanssa** vahvistetaan **KOKO-yhteistyöllä** ja nykyisellä elinkeinokeskusten välisellä yhteistyöllä. Kehitetään strukturoitu yhteistyömalli Kauhajoen seudun kanssa. **Lisäksi kansallisen KOKO -verkoston** yhteistyömahdollisuuksia hyödynnetään **hyvien toimintatapojen** ja järjestelmien käyttöön ottamiseksi paikallisella tasolla.

2.2.1.4. **Tutkimus-, osaamis- ja koulutusverkostot**

Ohjelmakauden aikana **luodaan kiinteämmät rakenteet** Vaasan **korkeakoulu- ja yliopistojärjestöjen kanssa** tehtävälle yhteistyölle Vasa Science Park:in kautta (KOKO 2010-2011) sekä yhteistyölle muiden sellaisten tutkimus- ja koulutusverkostojen (esim. Yrkesakademin i Österbotten, MTT, Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Helsingin yliopisto Viikissä ym.) kanssa, jotka voivat myötävaikuttaa **oppimisen parantamiseen ja liiketoiminnan kehittämiseen** ohjelma-alueella edustettuina oleville **kärkialoille**. Käynnissä olevan PK-yritysten osaamisvalmentajaprojektin kokemuksia arvioidaan **tarkoituksenmukaisten rakenteiden** luomiseksi alueen **osaamisen siirrolle ja vuorovaikutukselle**.

KOKO:lla luodaan **innovaatioiden tuotantojärjestelmiä**, eli luodaan malleja ja järjestelmä asiantuntijaresurssien saatavuudelle alueelle ja sen elinkeinoelämälle, jolla edesautetaan liiketoiminnan kehittämistä uusista ideoista ja elinkeinoelämän uusien markkinakelpoisten innovaatioiden luomista sekä elinkeinoelämän uudistumista. **Idea- ja tieto-taitokilpailuja** voidaan kehittää ja testata KOKO:n avulla uusajatteluun kannustamiseksi. (2010-2013)

KOKO:n avulla valmistellaan **hankkeita uusien mallien ja työskentelytapojen kehittämiseksi etä- ja monimuoto-opetukselle**, jolloin voidaan hyödyntää alueen nykyaikaista kuituoptista laajakaistatekniikkaa ja ”open access” –verkkoa tiedonhankinnassa. Yhteistyötä tehdään mm. Vaasassa sijaitsevien korkeakoulujen kanssa Nordic Knowledge on the Web –hankkeen puitteissa ja Yrkesakademin Österbotten:in ym. kanssa. Menetelmät tulee myös voida soveltaa paikallisessa perusopetusjärjestelmässä turvatakseen oppimisympäristöjen olemassaoloa paikkakunnalla tulevaisuudessa.

2.2.2. Yrittäjyys

2.2.2.1. **Kehittämistoimenpiteet ja organisointi**

Pääasiallinen vastuu operatiivisista elinkeinopalveluista ja yritystoiminnan kehitysasioista järjestetään alueellisen elinkeinoelämän kehittämisorganisaation puitteissa. **Ehdotuksen luominen yhteisen elinkeinotoiminnan organisaatiomalliksi** on yksi KOKO:n ensimmäisiä tehtäviä vuonna 2010.

KOKO myötävaikuttaa aluestrategian yritysosaan sisältyvien tavoitteiden täyttymiseen siten, että eri hankkeissa käynnistetään kehittämistoimenpiteitä yhteistyössä yritysten, uuden elinkeinoelämän kehittämisorganisaation, muiden KOKO:jen ja keskeisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on voida käyttää kansallisia ja EU:n rahoitusinstrumentteja tehokkaasti maksimaalisen vipuvaikutuksen aikaansaamiseksi alueen kehittämistyössä. Kohdassa 3.1 määritellään **alakohtaiset kehittämistoimenpiteet**, jotka toteutetaan yhteistyössä muiden KOKO-alueiden kanssa.

Aluestrategiassa on elintarvikkeiden arvoketjun kehittäminen määritelty strategiseksi painopistealueeksi. KOKO:n puitteissa ajetaan aktiivisesti

yhdessä alueellisten toimijoiden kanssa elintarvikealan ja alkutuotannon toimintaedellytyksiä ja uudistumiskykyä koskevia asioita. Yhteistyötä elintarvikealan osaamiskeskusten (Foodwest) sekä Kauhajoen ja Pietarsaaren KOKO-alueiden sekä elintarvikealan olemassa olevien kehittämishankkeiden kanssa syvennetään ja **mikroklusteritoimintaa** kehitetään erityisillä tuotantoaloilla, jolloin **painopiste on vihannes- ja peruna-alalla sekä kalataloudessa**. Kärkiosaamisen kehittämiseksi vihannestuotannon arvoketjussa vahvan **kehittämis- ja tiedotuskeskuksen luominen Matensin puutarhasäätiön puitteissa** on aluestrategian ja KOKO:n keskeisiä tavoitteita. Osaamiskeskuksen kehittäminen vaatii erilaisten toimijoiden koordinoitua ja vaikuttamista maakuntaohjelman ja toteuttamissuunnitelmien kautta.

Tarkoituksena on, että AMO:n aikana tehdyt esiselvitykset paikallisten **KIBS-palvelujen ja perunaelinkeinojen kehittämisestä** johtaisivat **vuosina 2010-2013 konkreettisiin kehittämistoimiin ja -hankkeisiin** näiden alojen uudistumiskyvyn ja toimintaedellytysten vahvistamiseksi.

Jatkotoimenpiteiden valmisteleminen Kaskisten Business Park:in kehittämiselle yhdessä alueen toimijoiden kanssa Nova Business Botnica – hankkeen (joka aloitettiin uusien työpaikkojen luomiseksi Metsä-Botnian Kaskisten tehtaan lakkauttamisen jälkeen 2009-2010) päätyttyä on osa KOKO-toimintaa vuonna 2010.

Hoito- ja hoiva-alan kehittämispotentiaali Selkämeren sairaalan alueella määritetään kun kiinteistöjen omistussuhteet on selvitetty Vaasan sairaanhoitopiirin ja jäsenkuntien kesken. Tähän mahdollisesti tarvittavat **esiselvitys- tai kehittämishankkeet** voidaan panna alulle KOKO:n kautta.

Tarkoituksena on panna KOKO:n puitteissa alulle **strateginen kehityssuunnitelma Suupohjan rannikkoseudun energiahuoltojärjestelmille, ”Energialaakso-Suupohjan Rannikkoseutu”**. Tavoitteena on lisätä seudun energiaomavaraisuus-astetta ja -tuotantoa vähäpäästöisten energiamuotojen osalta energiataloudelliset säästötoimet mukaan lukien. Tämän tarkoituksena on myös tukea ekologisia arvoja yritysten kehityksessä ja markkina-viestinnässä etenkin energiaintensiivisten yritysten toiminnassa kuten kasvihuonealalla. Vaasan seudun energiaosaamista aktivoidaan ja kytketään alueelliseen työhön tekemällä yhteistyötä valtakunnallisen energiateknologian osaamiskeskusohjelman (OSKE) kanssa, jonka koordinoinnista vastaa Merinova Oy sekä Vaasan Energiaopisto ja muut keskeiset toimijat. **Toimenpiteet kytkeytyvät** myös valmisteilla olevaan **Pohjanmaan maakunnan energiastrategiaan**.

2.2.3. Vetovoimaisuus

2.2.3.1. Alueellinen näkyvyys ja markkinointi

KOKO:lla edistetään **yhteisen e-palvelualustan kehittämistä seudulle**. Tarveselvityksen perusteella (AMO-varaus ostopalveluja varten syyskuu 2009) kehitetään Suupohjan rannikkoseudulle virtuaalinen nykyaikainen, interaktiivinen e-palvelualusta, jota voidaan hyödyntää yhteisenä portaali-alustana monelle eri e-toiminnoille. Uusajattelua luodaan yhdistämällä eri toimintoja, osajia sekä valjastamalla opiskelijoita ja nuorisoa suunnittelu- ja sisällöntuotantoon. Portaalialustaa voidaan myös käyttää

virtuaalisena matkailualan kohdemarkkinoinnin verkkoyhteisönä. Uusia sosiaalisia medioita kuten You Tube:ä, Facebook:ia etc. hyödynnetään. Rakenne ja sisältö suunnitellaan KOKO:n toiminnan puitteissa vuosina 2010-2012 ja operatiivisesti sitä ylläpitää suunniteltu uusi elinkeino-organisaatio yhdessä alueen toimijoiden (kunnat, matkailu ym.) kanssa vuodesta 2011-2012.

Alueellisen **näkyvyyden ja vetovoimaisuuden parantaminen** liittyy suoraan työvoimapolitiisiin asioihin ja **alueen kykyyn säilyttää ja houkutella työvoimaa ja uusia asukkaita.**

Kotiseutu- ja kotouttamisohjelmaa suunnitellaan ja pannaan täytäntöön ohjelmakauden aikana. KOKO:lla on alustava rooli kokonaisuudessa.

2.2.3.2. Saavutettavuus infrastruktuurin avulla

Infrastruktuuri-otsikkoon sisältyy ICT:n kehitys **lisäarvon luomiseksi seudun laajakaistarakenteelle** ja seudun **vetovoimaisuuden lisäämiseksi ja uusien mahdollisuuksien luomiseksi varsinkin KIBS-yrittäjyydessä, ja etätyössä** sekä tuottavuuden lisäämiseksi ICT:n avulla. Paikallisia open access –verkkostoja hyödynnetään paikallisina living labs testausalustoina yhteistyössä muiden vastaavien verkkojen ja toimijoiden kanssa. Yhteistyötä vahvistetaan Kauhajoen seudun KOKO alueen kanssa ICT-ratkaisujen ja avointen verkkojen kehittämistyön osalta.

Ohjelmakauden aikana kehitetään uusia menetelmiä ja työtapoja etä- ja monimuoto-opetukselle, (ks. kohta 2.2.1.4) e-yhteisön kehittämiseksi paikallisella tasolla ja virtuaalisten oppimisalustojen etäkäytön mahdollistamiseksi.

Julkisten ja kuntien e-palvelujen kehitystä ja yhteensovittamista selvitetään ohjelmakauden aikana. KOKO ohjelmalla on liikkeellepaneva rooli tässä asiassa seutukunnan neuvottelukunnan strategisen työn kautta.

Joukko- ja asiointiliikenteen kehittämistarpeet ja mahdollisuudet määritellään KOKO:n teema-alueeksi. KOKO:n rooli tässä on lähinnä myötävaikuttaminen selvitysten tekemiseen uusien konseptien testaamisesta.

Muut infrastruktuuriin liittyvät asiat, jotka koskevat logistiikan ja yhteyksien kehityksen suurempia kokonaisuuksia muotoutuvat pääasiassa seutukunnan ja kuntien toimintojen mukaan ja ne sisällytetään Maakuntaohjelmaan ja Maakunnan toteutussuunnitelmaan.

3. KOKO:n laadinta ja toteutus

3.1. Paikallinen toiminnallisuuteen ja strategiseen yhteistyöhön perustuva toiminta-alue

KOKO:n toiminta-alueen muodostavat Närpiön, Kristiinankaupungin ja Kaskisten kunnat, jotka muodostavat Suupohjan rannikkoseudun seutukunnan ja Suupohjan

rannikkoseudun nykyisen AMO-alueen.

Alue on perinteisesti vahva työssäkäyntialue, joka työssäkäynnin ja kehitystyön osalta eräiltä osin vahvasti kytkeytyy viereisiin Vaasan ja Kauhajoen seutuihin. Tässä ohjelmassa **ohjelmayhteistyö** on määritelty **lähialueiden KOKO:jen** kanssa seuraavien teemojen osalta:

Vaasan seutu

Metallitoimialan strateginen kehitys

- KOKO ohjelman puitteissa luodaan malli metallialan kehityksen koordinoinnille ja organisoinnille Pietarsaaren, Vaasan ja Suupohjan rannikkoseudun KOKO ohjelma-alueilla nykyisen Ostrobothnia Metallin – hankkeen päätyttyä.

Ennakointi ja tilastoanalyysi

- Alueellisen tilastointianalyysin kehittäminen ja elinkeinoelämään liittyvien asioiden ennakkoinnin koordinointi yhteistyössä Vaasan ja Pietarsaaren seutujen KOKO:jen, Pohjanmaan Kauppakamarin, TE-keskuksen ym. kanssa.

KIBS-alojen kehitys (valituilta osin)

- *Yhteistyötä KIBS-toimialojen liiketoiminnan kehittämiseksi. Toimialat lyödään lukkoon vuosittaisissa KOKO-suunnitelmissa.*

Turkistarhauksen kehittäminen

- *Turkistarhauksen kehittämiseen liittyvää yhteistyötä Vaasan ja Pietarsaaren seutujen KOKO:jen kanssa pannaan alulle. Osallistuminen toteutetaan joko KOKO-rahoituksen tai erillisen rahoituksen avulla. Päätös yhteistoimintamuodosta tehdään asian yksityiskohtaisen suunnittelun ja budjetoiminnan yhteydessä.*

Kauhajoen seutu

Elintarvikkeet, painopisteenä peruna ja vihannekset

- Perunaelinkeinoon yhteiset kehittämistoimenpiteet tehdään yhteistyössä Kauhajoen seudun KOKO:n kanssa perustuen aikaisempaan tehtyyn peruna-alan yhteiseen selvitystyöhön. Yhteistyömahdollisuudet kasvihuonealan kehittämiseksi selvitetään etenkin energiakysymysten ja soveltavan tutkimuksen osalta (Martens osaamiskeskus).

Maaseutuelinkeinot – Bioenergia

- Yhteiset kysymykset ja tavoitteet maaseudun bioenergiatuotannon kehittämiseksi selvitetään synergiaetujen saavuttamiseksi.

ICT-e-yhteisö, Avoimet verkostot – Living Labs

- Maaseudun e-yhteisöä ja palvelutarjontaa kehitetään ICT:n ja avoimen laajakaistaverkkostruktuurin kautta.

Jäsennettyjen alueyhteistyömuotojen kehittäminen Suupohjan rannikkoseudun ja Suupohjan välillä.

- Luodaan strukturoidut organisoitavat seutuyhteistyön, ja etenkin elinkeinoasioiden kehittämiseksi, perustamalla aluefoorumitoimintaa.

Pietarsaaren seutu

Maaseutuelinkeinojen ja elintarvikealan kehittäminen

- Yhteistyömuotojen ja hyvien käytäntöjen identifiointi ja maaseutuelinkeinojen ja elintarviketuotannon kehittämisessä.

Metallitoimialan strateginen kehitys

- (ks. yhteistyö Vaasanseudun KOKO:n kanssa)

Yhteistyö koskee konkreettisten yhteistyömuotojen tunnistamista ja alulle panemista sekä yhteisten hankekokonaisuuksien kehittämistä kullakin teema-alueella.

3.2. Alueen toimijoiden osallistaminen valmisteluun ja sitoutuminen ohjelman toteuttamiseen

KOKO perustuu, kuten aluksi todettiin, keväällä 2009 laadittuun Suupohjan rannikkoseudun aluestrategiaan 2017, jonka laadintaan ovat osallistuneet sekä poliitikot, virkamiehet että elinkeinoelämän, koulutuksen toimijat. Aluestrategia ja KOKO saatetaan aktiivisesti sekä päätöksentekijöiden että yleisön tietoisuuteen kehitysohjelmaan sitoutumisen vahvistamiseksi sekä paikallisella tasolla että seututasolla.

Yhteistyö- ja toteuttamisosapuolia on osallistettu ja erityiset kehittämistoimenpiteet on suoritettu käymällä keskustelua ehdotetuista teemoista ja toimenpiteistä sekä AMO-toiminnassa tunnistettujen kehittämisalueiden jatkosta. Aluestrategian toimenpiteisiin liittyvät toimijat ja yhteistyökumppanit on määritelty aluestrategiassa. Yhteistyö- ja toteuttajaosapuolten osallistumista tullaan edelleen vahvistamaan ja syventämään suunniteltaessa ja vahvistettaessa vuosittaisia toimenpiteitä.

3.3. Ohjelman rooli ohjelmallisen kehittämisen kokonaisuudessa, suhde maakuntaohjelmaan ja muihin kehittämisinstrumentteihin

KOKO:lla on ensisijaisesti horisontaalinen merkitys kehitystoiminnassa ja strateginen merkitys kehitystoiminnan käynnistämisessä. KOKO toimii yhdistävänä tekijänä alueellisten kehityskysymysten ja konkreettisia kehitystoimenpiteitä toteuttavien toimijoiden osalta. KOKO liittyy läheisesti Maakuntaliiton toimintaan ja sen suunnitteluinstrumentteihin, lähinnä maakuntaohjelmaan ja vuosittaisiin toteuttamissuunnitelmiin.

KOKO on laadittu yhteistyössä maakuntaliiton kanssa ja ohjelman sisältö sekä aluestrategia yhteen sovitetaan ohjelmakauden aikana maakunnan muiden seutujen kanssa uudessa Maakuntakaavassa ja toteuttamissuunnitelmissa. KOKO:n yhteisiä teema-alueita on tunnistettu maakunnan muiden KOKO-alueiden kanssa. Ohjelmatavoitteiden toteuttamiseksi hyödynnetään lisäksi eri rakennerahastojen rahoitusinstrumentteja hakkeissa joita on valmisteltu KOKO:n kautta

3.4. Toimijoiden edellytykset toteuttaa ohjelmaehdotuksen mukaisia teemoja

Valtaosan perusluonteisesta ohjelmatyöstä toteuttaa henkilöstö, joka palkataan ohjelmatoiminnan toteuttamiseksi tavoitteiden mukaisesti sekä yhteistyötahojen aktivoimiseksi ja valittuihin teemoihin liittyvien hankekokonaisuuksien luomiseksi. Koordinointitoiminnolla on myös mitä suurimmassa määrin toimeenpaneva rooli ohjelmassa ja se tulee nähdä osana yhteistyökumppaneiden ja toimijoiden aktivoimiseksi tehtävää konkreettista toimenpidetyötä. Asiantuntijapalveluja hankitaan tarpeen mukaan ja muiden KOKO-alueiden ja toimijoiden välisistä yhteistyökysymyksistä laaditaan aiesopimuksia.

Elinkeinoelämän ja erityisesti kuntien taloudellisten epävarmuustekijöiden vuoksi lähivuosien kehitystyö on hyvin haasteellista ja voi edellyttää painopistealueiden ja resurssien uudelleenjärjestelyä kehitystoimenpiteiden ja hankkeiden välillä.

Yhteistyömatriisi KOKO-ohjelmatoiminnan merkittävimmistä kehittämiskokonaisuuksista: (Alla mainittujen lisäksi on useita muita toimijoita aluestrategian toimenpideohjelman toimenpiteiden osalta.)

Kehittämiskokonaisuus	Identifioidut yhteistyökumppanit (ei sulje pois muita)	Osaaminen/intressialue
Uudistumiskyky		
Kehityksen organisointi ja strateginen alueellinen kehitys	Kunnat, seutukunta ja paikallinen elinkeinoelämä Åbo Akademi, Vaasan kesäyliopisto, maaseutuprofessorit	Julkinen/yksityinen palvelu, strateginen kehitys Maaseutututkimus ja -kehittäminen
Alueiden välinen yhteistyö	Vaasan, Kauhajoen ja Pietarsaaren seutujen KOKO-alueet	Alueiden väliset kehittämiskokonaisuudet. Aikaisempi ohjelmakokemus.
Tutkimus-, osaamis- ja koulutusverkostot	Vasa Science Park, yksittäiset korkeakouluyksiköt, Yrkesakademin i Österbotten, elintarvikealan ja energiateknologian OSKE-ohjelmat erityiset tutkimus- ja teknologikeskukset. Paikalliset yritykset Nordic Knowledge on the Web -hanke/Vaasan yliopisto	Erityisosaamisen alueellistaminen, tutkimus- ja osaamispalveluja alueelle, vuorovaikutusta elinkeinoelämän kanssa. Etä- ja monimuoto-opetus
Yrittäjyys		
Elintarvikkeiden arvoketjun kehittäminen	Kauhajoen ja Pietarsaaren seutujen KOKO:t. ElingtarvikeOSKE-Foodwest, Pro-Agria, Martensin puutarhasäätiö Muut parhaillaan toteutettavat kehittämishankkeet sekä muut keskeiset tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot ja paikalliset yritykset	Ohjelmayhteistyö, verkostot ja tietohuolto, tutkimus ja koulutus, neuvonta
Metallialan kehitys	Vaasan ja Pietarsaaren seutujen KOKO:t. YA, Novia VAMK	Strateginen kehittämisyyhteistyö.
Osaamisintensii	Vaasan yliopisto, Svenska	Liiketoiminnan kehittäminen

viset yrityspalvelut (KIBS)	Handelshögskolan, Vaasan seudun KOKO, Vasa Science Park.	
Kaskisten Business Parkin kehittäminen, vaihe II	Metsä-Botnia, Merinova Oy, alueen kunnat, yritykset ja koulutustoimet.	Kehittämispäloket ja know how Business Park –konseptin kehittämiseksi Kokemuksia Nova Business Botnica hankkeesta
Energialaakso-Suupohjan rannikkoseutu	Merinova Oy, Vaasan energiainstituutti, Rannikon metsäkeskus, paikalliset toimijat, yritykset ja toimialaorganisaatiot, kunnat	Energia- ja ilmasto-osaaminen, hajautettu energiantuotanto
Vetovoimaisuus		
Alueellinen e-palvelualusta ICT tesaus- ja pilottiverkko e-etäverkko	Ammattikorkeakoulu, Novia, Mediacity, DynamoNet, KrsNET, Kauhajoen seudun KOKO, MUOVA, Svenska Handelshögskolan, Kuntaliitto, kunnat	Digitaalinen infrastruktuuri, ICT ja markkinointi
Julkiset e-palvelut		

Näiden lisäksi KOKO tulee tekemään yhteistyötä useiden muiden toimijoiden kanssa kerrannaisvaikutusten löytämiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi. Mainittakoon hyvänä esimerkkinä Aktion Österbotten r.f Leadertoiminta ja kalatalouden toimintaryhmätyö (KAG) joissa edistetään kolmannen sektorin ja mikroyritysten kehittämisen aktivointia.

4. Vastaavuus KOKO:n toimintatapoihin sekä vaikuttavuus sukupuolten tasa-arvoon ja kestäväan kehitykseen

4.1. Ohjelman ennakoivuus ja oppivuus

Aluestrategiaprosessissa on identifioitu useita mahdollisia muutoksia ja trendejä toimintaympäristössä. Todettujen kehitystarpeiden toteuttaminen ja niiden merkitys suhteessa strategiaskenaarioihin sekä varasuunnitelmien ja kehitystoimenpiteiden tarvetta arvioidaan jatkuvasti KOKO:n vuosittaisten toimintasuunnitelmien yhteydessä ohjelmatoimintaa ohjaavien toimielinten toimesta. Aluestrategiaa ja siten myös KOKO:n ajankohtaisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan tällä tavalla jatkuvasti ohjelmakauden 2010-2013 aikana.

KOKO:n yhteistyöprosessien ja toimijoiden kokousareenojen avulla syvennetään ymmärrystä kaikkien toimijoiden muutostarpeeseen, uudistumiskykyyn ja KOKO:n ohjelmatoimintaan.

4.2. Kumppanuus

KOKO:n toiminnan myötä toivotun tuloksen ja pysyvien muutosten mahdollistaminen edellyttää osaksi, että alueen **näkemyksistä yhteistyöstä kehittyä sekä** kuntien että muiden paikallisten organisaatioiden paikallistason **päätöksentekijät osallistutetaan** strategiseen ja operatiiviseen kehitystyöhön. KOKO:n strategisella johdolla tulee olemaan nykyistä **vahvempi yhteys seutukunnan neuvottelukuntaan**

verrattuna nykyiseen AMO-ohjelmaan, ja sitä myötä vahvistetaan myös neuvottelukunnan roolia ja toimintoa alueellisten kehityskysymysten koordinoimiseksi. KOKO:n ja aluestrategian toteuttaminen edellyttää syvää yhteistyötä eri toimijoiden ja yhteistyösopuolten kanssa, ja ohjelmatyö on sellaisenaan keino vahvistaa kumppanuutta ja verkostoja tärkeiden toimijoiden kanssa. **AMO-ohjelman aikana käynnistetty yhteistyö** eri toimijoiden kanssa, (mm. Vasa Science Park, Åbo Akademi, Vaasan Yliopisto, Svenska Handelshögskolan, Yrkeshögskolan Novia, Vaasan Ammattikorkeakoulu, Yrkesakademin i Österbotten, Aktion Pohjanmaa, Pro-Agria, Merinova, Foodwest, FoodPark, alueelliset elinkeinokeskukset Concordia, KOSEK, VASEK, SEK, rahoitusviranomaiset, TE-keskus, Pohjanmaan liitto, TEKES, Finnvera) ja sen jatkamisella on **tärkeä rooli sekä KOKO:n että aluestrategian toteuttamisessa.**

4.3. Verkostoituminen

KOKO on määritellyt **yhteiset teema-alueet maakunnan muiden KOKO:jen kanssa** (ks. kohta 3.1), ja nykyinen hyvä yhteistyö jatkuu sekä määriteltyjen teemojen että aluekehitysasioiden yleisen yhteistyön puitteissa. **Maakuntarajat ylittävä yhteistyö** Kauhajoen seudun kanssa kehitetään jäsenellymmässä muodossa sekä yhteisten KOKO-teemojen, että muiden yhteistyömuotojen osalta, erityisesti elinkeinoasioissa.

KOKO osallistuu aktiivisesti valtakunnalliseen **KOKO-verkostoon** hyvien käytäntöjen ja oppimistapojen siirtämiseksi alueen ohjelmatyöhön.

4.4. Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen

Vaikutukset on kuvattu liitteessä 2

4.5. Ekologisesti kestävä kehityksen edistäminen

Vaikutukset on kuvattu liitteessä 3.

5. Ilmoittautuminen kansallisiin verkostoihin sekä pilotoitaviin kansallisiin verkostoihin.

Suupohjan rannikkoseudun KOKO ei tässä vaiheessa ilmoittaudu kansallisiin verkostoihin, mutta pidättää itsellään oikeuden ilmoittaa mahdollisesta osallistumisesta myöhemmin. Tässä vaiheessa ainakin osallistuminen innovaatioverkostoon kiinnostaa, mutta sen suuntautumista ja sisältöä maaseutualueiden innovaatiokehittämisessä on selvítettävä ennen lopullista osallistumispäätöstä.

6. Rahoitus

Vuosi	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Kustannukset (1000€)					
Ohjelman koordinointi ja hallinto, Perusohjelmatyö	73	88	89	92	342
Toimenpiteet yhteensä	59	45	46	45	195
Rahoitus (1000 €)					
Kunnat	66	66,5	67,5	68,5	268,5
Valtio	66	66,5	67,5	68,5	268,5
KOKO:n rahoitusvolyymi (1000 €)	132	133	135	137	537

Todettakoon, että ohjelma-alueen kaksikielisyydestä johtuen ohjelman hallinto ja kommunikointi on toteutettava täsmällisesti ruotsin- ja suomenkielisenä, mikä tulee huomioida perusrahoituspäätöksessä.

Ohjelma-asiakirja on käsitelty AMO-ohjausryhmässä 25.5.2009 ja ohjelma-alueen kuntahallituksissa ja hakijaorganisaation hallituksessa kesäkuussa 2009.

29.06.2009

Stefan Skullbacka

AMO-ohjelmapäällikkö
Ab Företagshuset Dynamo Yritystalo Oy